

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ СЕКЦІЇ БІБЛІОТЕЧНИХ ЖУРНАЛІВ ІФЛА (1978 – 2005 рр.)

Впродовж 28 років в ІФЛА працював унікальний структурний підрозділ, який займався проблемами фахових видань на міжнародному рівні.

Ідея створення подібного органу виникла у 1970-х рр. під впливом симпозіумів ЮНЕСКО для редакторів журналів з бібліотекознавства, документації та архівної справи (1972, 1978 рр.), які виявили нагальну потребу у міжнародному спілкуванні фахівців, особливо для регіонів із слабо розвинутою професійною інфраструктурою.

Проблеми фахових видань активно обговорювалися на неофіційних зібраннях редакторів бібліотечних журналів під час Генеральних конференцій ІФЛА у 1973 – 1977 рр.

43-я сесія Генеральної ради ІФЛА (Брюссель, 1977 р.) затвердила структурні реформи федерації, серед яких було заснування професійних відділів. Так у складі новоствореного Відділу освіти та наукових досліджень оформився Круглий стіл редакторів бібліотечних журналів. До нього ввійшли 25 редакторів, які представляли 22 журнали різних країн світу.

Головна мета діяльності цього структурного підрозділу залишалася незмінною впродовж всього часу його існування – просування високих стандартів фахових бібліотечних видань. На виконання цієї мети були сформовані завдання:

- сприяти підвищенню рівня фахових видань;
- слугувати засобом об'єднання редакторів, видавців, авторів та читачів професійних видань та надавати їм можливість вільного обміну інформацією та досвідом;
- реалізовувати професійні проекти.

Регулярні практичні семінари для спеціалістів країн, що розвиваються, були важливим напрямом перших років діяльності Круглого столу. Однак низька активність представників цих країн, зумовлена фінансовими проблемами, призвела до зміни пріоритетів. Так, від другої половини 1980-х рр. Круглий стіл активно займався проблемами видання фахової періодики в індустріально розвинених країнах. Першим у цьому напрямі стало обговорення у 1986 р. доповіді Х. Івата (Японія) „Електронні видання в Японії”. Відтоді значна увага Круглого столу редакторів бібліотечних журналів була зосереджена на вивченні впливу новітніх інформаційних технологій, особливо мережі інтернет, на розвиток та розповсюдження фахових видань.

2000 р. за пропозицією редактора журналу „Alexandria” і голови Круглого столу М. Лайна (Велика Британія) з метою адекватного відображення сфери діяльності підрозділ було перейменовано на Круглий стіл бібліотечних наукових журналів.

У березні 2002 р. Професійний комітет ІФЛА схвалив рішення про надання восьми круглим столам федерації статусу секцій. У розвиток цього рішення у вересні 2002 р. у складі Відділу освіти та наукових досліджень була утворена Секція бібліотечних журналів. Життєздатність нових секцій стала предметом спостереження впродовж трьох років. Не дивлячись на те, що на 2005 р. у складі секції нараховувалося 30 членів, серед яких, окрім фахових видань, були національні бібліотечні асоціації, національні, університетські бібліотеки та інші заклади, через фінансові проблеми, пов'язані зі сплатою додаткових внесків за участь у роботі керівних органів структурних підрозділів федерації, Постійний комітет Секції бібліотечних журналів не набрав необхідної кількості учасників. У грудні 2005 р. діяльність Секції бібліотечних журналів була припинена. Питання, що входили до її компетенції, розподілені між іншими дотичними за напрямками діяльності секціями Відділу освіти та наукових досліджень. Однак закриття секції не є свідченням зниження уваги професійної спільноти світу до фахових видань, адже сьогодні серед членів ІФЛА біля 40 фахових видань, проблеми яких тепер активно вивчаються і обговорюються в рамках Секції теорії та наукових досліджень в галузі бібліотекознавства та Секції освіти і підготовки кадрів.

У різні роки в центрі уваги Секції бібліотечних журналів були як загальні, так і вузько спеціальні проблеми фахових видань. Зокрема, це питання змісту, замовлення статей, оформлення, видання, редагування, розповсюдження, вартості, класифікації журналів; розвиток видань національних бібліотечних асоціацій; відповідність фахових видань видавничим стандартам ISO; відображення змісту фахових журналів у реферативних та бібліографічних виданнях; зв'язок фахових журналів з професійною освітою; рівновага прав авторів на інтелектуальну власність та потреб користувачів; розробка критеріїв оцінки якості фахових видань; мовні бар'єри у розповсюдженні фахових видань; вивчення читацької аудиторії та багато інших. Особливу цінність представляють доповіді та огляди секції, присвячені вивченню проблем фахових видань різних країн. Однією з цікавих і плідних форм роботи секції були міжнародні семінари редакторів фахових видань, які проводилися для студентів різних навчальних закладів світу.

Рекомендації щорічних засідань секції, які проводилися під час Генеральних конференцій ІФЛА, піднімали важливі питання, підвищували інтерес до фахових видань і дозволяли глибше оцінити їх значення для розвитку галузі.

Серед вагомих результатів діяльності секції - її видавнича діяльність. Впродовж 1980 – 1987 та 1991 – 2005 рр. виходив „Інформаційний бюлетень”, який на початку 2000-х рр. входив у п'ятірку найкращих видань ІФЛА. З кінця 1990-х рр. на сторінках бюлетеня велася рубрика, яка знайомила міжнародну спільноту з досвідом видання відомих національних та міжнародних журналів. Зокрема, тут були публікації, присвячені журналам „Alexandria”, “IFLA journal”, “Journal of Library Archival Security” “Knowledge Organization”, “Library Automated Systems Information Exchange”, „Libri”, “Restaurator” та іншим.

Суттєвим внеском підрозділу у справу удосконалення фахових видань стало укладання у 1987 р. керівництва для редакторів фахових видань (Borchardt D.H. „Library journals: how to edit them – guidelines, prepared for the IFLA Round Table of Editors og Library Journals”), яке не втратило актуальності і до сьогодні.

За роки існування секції в її роботі взяли участь майже 100 представників біля 40 країн світу. Відомі у всьому світі фахівці присвятили роботі у секції багато років: Р. Бодуен (Велика Британія), Д.Х. Борхардт (Австралія), М. Вайс (Велика Британія), Г. Горман (Нова Зеландія), Д. Девіс (США), О. Д'яконова (Росія), Л. Козлова (Росія), М. Лайн, П. Солтані (Іран), О. Тимохіна (Росія), П. Хавард-Вільямс (Велика Британія), Р. Холлі (США).

Сьогодні діяльність Секції бібліотечних журналів потребує ретельного дослідження та узагальнення, адже впродовж багатьох років вона була провідним авторитетним осередком міжнародного співробітництва у галузі фахових видань, ініціюючи громадський інтерес до її проблем та пошук шляхів їх вирішення. Вивчення цього досвіду сприятиме розвитку вітчизняних фахових видань та повноцінному входженню України в світовий бібліотечно-інформаційний простір.